

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ

Χάσαμε τον Μπαμπά

Μυθιστόρημα

7η χιλιάδα

ΚΕΔΡΟΣ

Βαγγέλης Ραπτόπουλος: *Χάσαμε τον Μπαμπά*

ISBN 978-960-04-4853-5

Επιμέλεια-Διόρθωση: Ηρώ Μακρή
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© Βαγγέλης Ραπτόπουλος, 2005, 2017

© Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2017

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Από δω πέρασε το καλοκαίρι [9]
 2. Κατάδυση [29]
 3. Μην κάνεις αταξίες [48]
 4. Για πάντα [69]
5. Τα κλειδιά, τα μπισκότα και ο θυρωρός [91]
 6. Χτυπώντας κουδούνια [109]
 7. Τα καλύτερά μας χρόνια [136]
 8. Οι υπεκφυγές συνεχίζονται [158]
 9. Σκοτάδι [175]
10. Το τέλος του κόσμου όπως τον ήξερα [195]
 11. Αποκάλυψη τώρα [211]
 12. Στην ταράτσα [234]
 13. Το ποτάμι του χρόνου [252]
 14. Ο βασιλιάς της μοναξιάς [270]
 15. Άντε βρες τη θεία Τίνα [295]

Από δω πέρασε το καλοκαίρι

Ένός κακού μύρια έπονται, έτσι δεν λένε; Αρχές Ιουνίου χωρίσαμε με τη Στέλλα και δυόμισι περίπου μήνες αργότερα πέθανε ο Μπαμπάς. Είχε βάλει, λέει, τη θεία Τίνα να του υποσχεθεί ότι σε περίπτωση που έφευγε πρώτος, θα μας ειδοποιούσε μετά την κηδεία του. Όπως και έγινε. Κι έτσι ανεβήκαμε με τη μάνα μου στη Θεσσαλονίκη και πήγαμε στο νεκροταφείο την επομένη. Μας θυμάμαι εκεί μπροστά στον τάφο του, μες στο καυτό αυγουσιτιάτικο απόγευμα, λες και πρόκειται για σκηνή από ταινία. Η μαμά να κλαίει ήσυχα πίσω από τα μαύρα της γυαλιά, το ίδιο και η θεία Τίνα, ενώ εγώ παρέμενα στεγνός από δάκρυα και σχεδόν ασυγκίνητος. Δεν εννοώ ότι δεν πονούσα, απλώς περίμενα ότι θα ξεσπαγα θορυβωδώς. Αλλά τίποτα τέτοιο δεν έγινε.

Ίσως γι' αυτό γράφω εδώ τώρα.

Εκείνο το βράδυ στο δίκλινο δωμάτιο του ξενοδοχείου όπου μείναμε με τη μαμά, ονειρεύτηκα ότι ο τάφος του ήταν άδειος. Είδα ένα είδος τελετής, ανακομιδή ή κάτι παρόμοιο, στην οποία παρευρισκόμασταν και πάλι μόνο εμείς οι τρεις, αν εξαιρέσει κανείς τον παπά και τους νεκροθάφτες. Και όπως έσκαβαν ξανά το λάκκο, αποκαλύφθηκε ότι δεν υπήρχε ούτε καν φέρετρο μέσα, σκέτο χώμα. Πράγμα όχι και τόσο παράξενο τελικά. Πρώτον, επειδή δεν πήγαμε στην κηδεία του. Και δεύτερον, επειδή μια ζωή έλειπε ο Μπαμπάς.

Είδα κι άλλο ένα όνειρο εκείνο το βράδυ. Και ενώ μετά από το προηγούμενο ξανακοιμήθηκα λίγο, τη φορά αυτή ο ταραγμένος και ανήσυχος ύπνος μου διακόπηκε οριστικά και απέμεινα να στριφογυρίζω πάνω στο στρώμα, ώσπου ξημέρωσε κι άνοιξε τα μάτια της και η μαμά.

Είδα ότι ήμουν στην κρεβατοκάμαρα της Στέλλας, με τη θεία Τίνα ξαπλωμένη δίπλα μου. Η σκηνή θύμιζε ανάλογες που είχαν συμβεί πραγματικά τον πρώτο καιρό της γνωριμίας μας. Περιμέναμε να κοιμηθούν τα δύο της παιδιά και χωνόμασταν κρυφά στο δωμάτιό της. Και το πρωί εκείνη έβγαине να

τα ετοιμάσει για το σχολείο κλειδώνοντάς με μέσα. Όπου έπρεπε να μην κάνω φασαρία και με πάρουν είδηση, ούτε να βήξω δεν μπορούσα. Όσο για τη θεία Τίνα, που στον ύπνο μου είχε πάρει τη θέση της Στέλλας, οφείλω μερικές διευκρινίσεις.

Η μικρή αδελφή της μαμάς μπορεί να κοντεύει τα πενήντα, αλλά είναι εξαιρετικά διατηρημένη και καλοστεκούμενη. Εάν μάλιστα λογαριάσει κανείς ότι είχα να τη δω επί είκοσι ολόκληρα χρόνια, όταν τη συνάντησα την επομένη της κηδείας του Μπαμπά, εντυπωσιάστηκα. Οι φωτογραφίες που είχε στην κατοχή της η μάνα μου, την απεικόνιζαν είτε παιδί και έφηβη είτε σε μια ηλικία παρόμοια με τη σημερινή δική μου. Όσο ήταν δηλαδή την εποχή που το έσκασαν για τη Θεσσαλονίκη με τον Μπαμπά. Και μολονότι ήταν και τότε το ίδιο εντυπωσιακή, με αυτά τα σαρκώδη χείλη, το πλούσιο στήθος και τα ατελείωτα πόδια, η πάροδος του χρόνου είχε μειώσει τον επιδεικτικό αισθησιασμό της προς όφελος μιας πιο υποβλητικής και ώριμης γοητείας. Εκτός κι αν δεχτούμε ότι δεν υπήρχε περίπτωση να μην την αντιμετωπίσω ως αντικείμενο πόθου, αφ' ης στιγμής είχε κλέψει την καρδιά του Μπαμπά και τον είχε υποχρεώσει να μας εγκαταλείψει για χάρη της.

Ούτως ή άλλως στο όνειρό μου η θεία Τίνα είχε πάρει τη θέση της Στέλλας και το υποσυνείδητό μου δεν έβρισκε σ' αυτή την αντικατάσταση την παραμικρή παραφωνία. Την είδα να σηκώνεται από δίπλα μου και η γύμνια της κυμάτισε περήφανα μπροστά στα λαίμαργα μάτια μου, λίγο πριν την κρύψει κάτω από μια φαρδιά μακό. Έκανε το γύρο του κρεβατιού, μου έδωσε ένα ζουμερό φιλί στα χείλη κι ύστερα έφερε το τεντωμένο της δάχτυλο πάνω στα δικά της, ώστε να μου υπενθυμίσει ότι έπρεπε να κάνω ησυχία.

Από τη στιγμή που η πόρτα του δωματίου έκλεισε πίσω της, μέχρι που ξανάνοιξε στο τέλος του ονείρου, έμεινα να παρακολουθώ τους θορύβους και τις φωνές που αντιλαλούσαν στο σπίτι. Οι κεραίες μου ήταν τεντωμένες, το ίδιο και τα νεύρα μου και αγωνιζόμουν να μαντέψω σε ποια εικόνα αντιστοιχεί ο κάθε ήχος που έπιαναν τ' αυτιά μου. Όσπου το πόμολο τραντάχτηκε βίαια και το φύλλο της πόρτας ξεκόλλησε από την κάσα με έναν κρότο που ελάχιστα απείχε από πυροβολισμό. Κι εγώ ήξερα, με το μαγικό τρόπο που συμβαίνουν κάτι τέτοια στα όνειρα, ποιος επρόκειτο να εμφανιστεί στο άνοιγμα, πριν ακόμη τον δω. Όχι η θεία Τίνα/Στέλλα, αλλά ο πρώην σύζυγος της ερωμένης μου και πατέρας των παιδιών της! Με τη

μόνη διαφορά ότι έκανα λάθος κι αυτός που φάνηκε τελικά αιφνιδιάζοντάς με και κάνοντάς με να τινάχτώ από τον ύπνο, ήταν – ποιος άλλος;

Ο Μπαμπάς.

Όσο κι αν φαίνεται παράξενο, το γεγονός ότι η θεία Τίνα μοιάζει τόσο με τη Στέλλα, το συνειδητοποίησα μες στο αεροπλάνο κατά τη διάρκεια της επιστροφής μας στην Αθήνα. Φυσικά υπάρχουν και διαφορές, με κυριότερη το χρώμα των μαλλιών τους – η θεία μου είναι ξανθιά, ενώ η Στέλλα μελαχρινή. Και επίσης η μύτη της πρώτης είναι ελαφρώς γαμψή και προσθέτει στο πρόσωπό της μια πινελιά πανουργίας ή ακολασίας. Σε γενικές γραμμές όμως θυμίζουν τρομερά η μία την άλλη. Έχουν την ίδια κοψιά, το ίδιο σουλούπι. Μια εντύπωση για την οποία ευθύνεται ιδίως το ότι διαθέτουν παρόμοια μακριά πόδια, βαρύ στήθος και φιλήδονο στόμα. Κι αυτό, όπως θα έλεγε ακόμη κι ένας ερασιτέχνης ψυχολόγος, σημαίνει ότι δεν ήταν καθόλου παράξενο που, στο όνειρο, τις ταύτισε το υποσυνείδητό μου. Ενώ το οικογενειακό μας ιστορικό, το ότι ξελογιάστηκε από τη θεία Τίνα ο Μπαμπάς, εξηγεί ίσως για ποιο λόγο επέλεξα τη Στέλλα ως ερωτική σύντροφο. Και ταυτόχρονα το

γιατί απέφευγα επί τόσον καιρό να διαπιστώσω την προφανή ομοιότητά τους.

Η μαμά, η οποία, μια και το έφερε η κουβέντα, δεν μοιάζει και τόσο με την αδελφή της (είναι σχετικά μικροκαμωμένη και το παρουσιαστικό της δεν το χαρακτηρίζει ο αισθησιασμός αλλά η γλυκύτητα), είχε πάθει στο αεροπλάνο κρίση φλυαρίας. Είχαν ανοίξει οι κάνουλες της μνήμης της και με βομβάρδιζε με δεκάδες λεπτομέρειες από το κοινό τους παρελθόν με τον Μπαμπά. Όσο για μένα, δεν συμεριζόμουν τα αισθήματά της και στριφογύριζα εκνευρισμένος στο κάθισμά μου, περιμένοντάς την να σταματήσει ή να φτάσουμε επιτέλους και να υποχρεωθεί να διακόψει την αφόρητη αναμνησιολογία της. Η καρδιακή προσβολή που στοίχισε τη ζωή του Μπαμπά και η επανασύνδεσή της με τη θεία είχαν επιδράσει πάνω της καταλυτικά. Με άφηνε να καταλάβω ότι όχι μόνο τους είχε συγχωρήσει και τους δυο τους, αλλά ότι είχε φτάσει στο άλλο άκρο ξαφνικά. Τους εξωραΐζε τώρα μέχρι αηδίας. Ενώ εγώ δεν ένιωθα να έχει αλλάξει μέσα μου σχεδόν τίποτα. Πού είχε πάει η χολή με την οποία την είχαν ποτίσει, η πικρία που την άκουγα να εκφράζει με την παραμικρή ευκαιρία από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου;

Μου ήταν αδύνατον να χωνέψω την κολοσιαία

αυτή αλλαγή, που σαν να είχε συντελεστεί κυριολεκτικά εν μια νυκτί.

Ήταν Σάββατο όταν επιστρέψαμε στην Αθήνα και αποφάσισα να μείνω στο Χαλάνδρι τουλάχιστον ως τη Δευτέρα. Για να της κρατήσω συντροφιά, είπα στον εαυτό μου. Δεν ήθελα να παραδεχτώ ότι στην πραγματικότητα ούτε κι εγώ άντεχα να μείνω μόνος. Περάσαμε από το δικό μου διαμέρισμα πρώτα, στον περιφερειακό του Λυκαβηττού, μάζεψα τα απαραίτητα για τη σύντομη διαμονή μου μαζί της και συνεχίσαμε ως το πατρικό της, όπου η μαμά έμενε μόνη μετά το θάνατο της γιαγιάς. Για κάνα χρόνο ύστερα από τη φυγή του Μπαμπά και της θείας, είχαμε παραμείνει στο διαμέρισμα της Κυψέλης. Αλλά ο παππούς το είχε πάρει πολύ βαριά, αρνιόταν να επικοινωνήσει με τη μικρή του κόρη, την είχε ξεγράψει και στο τέλος, νομίζω, απ' αυτό πήγε. Το εγκεφαλικό τον βρήκε στο χρόνο πάνω και όπως ήταν φυσικό μετακομίσαμε από την Κυψέλη στο Χαλάνδρι. Η μαμά είχε πιάσει δουλειά ως γραμματέας σε μια ασφαλιστική εταιρεία, και η γιαγιά ανέλαβε να προσέχει εμένα που τότε είχα την ηλικία του Ιησού όταν πήγε στο Ναό – μη με ρωτάτε ποιο Ναό, θυ-

μάμαι μόνο, σαν απολίθωμα, εκείνη τη φράση από το μάθημα των Θρησκευτικών: *Ο Ιησούς δωδεκαετής στον Ναό.*

Το βράδυ που έμεινα με τη μαμά στο Χαλάνδρι, η καρδιά μου σφίχτηκε. Και θα μπορούσε να πει κανείς ότι συνειδητοποίησα για πρώτη φορά πως ο Μπαμπάς είχε φύγει. Έφταιγε ασφαλώς το δωμάτιο όπου μου έστρωσε να κοιμηθώ, το αρχαίο εφηβικό δωμάτιό μου. Και το κλάμα της που το άκουγα να διαπερνά τους τοίχους, κι ας ήταν σιγανό και ήπιο, όπως τα ρουφήγματα της μύτης κάποιου που είναι απλώς συναχωμένος. Και πάλι όμως, το σφίξιμο της καρδιάς για το οποίο μίλησα, ήταν ασήμαντο μπροστά στη συναισθηματική θύελλα που με χτύπησε το πρωί. Όταν η μαμά, με τα μάτια κατακόκκινα και μια όψη караβοτσακισμένη, ήρθε να με βρει στο σαλόνι, όπου έπινα καφέ, κρατώντας στα χέρια της εκείνο το μπλε τετράδιο.

Μου το έδωσε λέγοντας: «Το έχω χρόνια. Πριν φύγουν με την Τίνα. Δεν υπάρχει λόγος να μην το δεις τώρα πια».

Όλο αυτό τον καιρό ο Μπαμπάς ήταν ταυτισμένος μέσα μου με διάφορα κειμήλια. Φωτογραφίες κυ-

ρίως. Και γραπτά του. Αλλά και κάποια φιλοπράγματα που φύλαγε η μαμά (αποκόμματα εισιτηρίων από ταξίδια τους και τα ρέστα), μέσα από τα οποία αγωνιζόμουν να ανασυστήσω την παρουσία του. Ή μάλλον να αντιμετωπίσω την απουσία του. Αυτή η παράμετρος λέει πολλά για το τι γέννησε μέσα μου το μπλε τετράδιο. Και για το πόσο αναστατώθηκα βλέποντάς το. Στο κάτω κάτω ο θάνατος του Μπαμπά δεν ήταν για μένα κάτι διαφορετικό από όσα είχα εισπράξει απ' αυτόν μέχρι τώρα. Απλώς μια άλλη μορφή, πιο οριστική, απουσίας. Κατά έναν αλλόκοτο, διεστραμμένο τρόπο, είχα φτάσει στο σημείο το τετράδιο αυτό να σημαίνει μέσα μου σχεδόν όσα και ο ίδιος.

Την εποχή που τα είχαν φτιάξει με τη μαμά, ο Μπαμπάς είχε λογοτεχνικές φιλοδοξίες. Αν και δεν είχε δημοσιεύσει τίποτα, έγραφε ποιήματα – αυτά ήταν τα γραπτά του που προανέφερα. Επρόκειτο για καμιά σαρανταριά ποιήματα συνολικά, τα οποία υποτίθεται ότι σκόπευε να στείλει, όταν θα ένοιωθε έτοιμος, σε κάποιον εκδότη. Και εννοείται ότι τα είχα διαβάσει τόσες φορές ώστε τα είχα σχεδόν αποστηθίσει, αναζητώντας την ψυχή του ανθρώπου που κρυβόταν πίσω από τις λιγοστές εκείνες φράσεις. Τα δακτυλόγραφα είχαν πια κιτρινίσει και θυμάμαι πως

στη διάρκεια της εφηβείας μου αντιμετώπιζα το γεγονός ότι δεν ήταν χειρόγραφα ως ένα επιπρόσθετο εμπόδιο στην αναζήτησή μου. Και θεωρούσα σημαδιακό το χρώμα του πλαστικοποιημένου κόκκινου ντοσιέ όπου τα φύλαγε η μαμά. Η αλήθεια βέβαια είναι ότι ο Μπαμπάς μου έλειπε σε τέτοιο βαθμό ώστε οτιδήποτε είχε να κάνει μ' αυτόν μου φαινόταν σημαδιακό.

Όπως ήταν ίσως αναμενόμενο, έγινα βιβλιοφάγος. Η ανάγνωση, μυθιστορημάτων κυρίως, εξακολουθεί να μου προσφέρει μια πρωτόγνωρη βαθιά χαρά, ένα είδος ασύλληπτης αγαλλίασης την οποία από ελάχιστα άλλα πράγματα αποκομίζω. Είναι για μένα το υπέρτατο παιχνίδι, στήριγμα και δεκανίκι στις δύσκολες στιγμές, τρόπος να ζω. Αν και ποτέ μου δεν τόλμησα ο ίδιος να γράψω. Τα δημοσιογραφικά κομμάτια από τα οποία κερδίζω τα προς το ζην, τα θεωρώ μακρινούς συγγενείς της μαγικής αυτής διαδικασίας που σέβομαι και εκτιμώ απεριόριστα. Και μάλλον έτσι εξηγείται το γιατί ένιωθα πάντα ότι δίνω τον καλύτερό μου εαυτό, όποτε γράφω παρουσιάσεις βιβλίων ή μιλάω γι' αυτά στις ραδιοφωνικές μου εκπομπές.

Όσο για τα ποιήματα του Μπαμπά, αρκεί να πω ότι έγιναν το ρεφρέν της ζωής μου. Δεκάδες, εκατο-

ντάδες φορές, μου έτυχε να ανακαλέσω στίχους του, οι οποίοι ταίριαζαν στη μία ή στην άλλη περίπτωση. Τους ένιωθα να αναβλύζουν ενστικτωδώς από μέσα μου, από τα έγκατα της ύπαρξής μου, όπου τους κρατάω αποθηκευμένους. Γιατί για μένα, ανεξάρτητα από την όποια λογοτεχνική αξία τους, λειτουργούσαν ανέκαθεν όπως οι συμβουλές που δίνουν οι γονείς στα παιδιά τους, όπως οι φράσεις-κλειδιά που άκουσες κάποτε από το στόμα τους και δεν λες να τις ξεχάσεις, αυτές που επανέρχονται τυραννικά στο μυαλό σου και σε καθοδηγούν στις διάφορες συγχυρίες του βίου σου. Αν έδειχνα κάποιους στίχους του σε έναν τυχαίο αναγνώστη, θα του έλεγαν ίσως ένα ή δύο πράγματα. Για μένα όμως παραμένουν φορτωμένοι με τόσες σημασίες ώστε ουδέποτε κατόρθωσα να τις εξαντλήσω, λες και πρόκειται για χρησμούς της Πυθίας.

Τα παραπάνω ισχύουν κυρίως για κάτι δίστιχα ή τρίστιχα ποιήματα, που θυμίζουν χαϊκού και που εξαιτίας της συντομίας και της αποσπασματικότητάς τους προσφέρονται για ευρύτερους συμβολισμούς. Όπως εκείνο, για παράδειγμα, που λέει: